

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
- פרק ראשון — עיון בתורה (**בראשית, דברים**) — (11×3) — 33 נקודות
- פרק שני — עיון ובקיאות בחומש ויקרא — $(16 \times 1) + (21 \times 1)$ — 37 נקודות
- פרק שלישי — בקיאות בספרים יהושע, שופטים,
- שמואל א, שמואל ב — (6×5) — 30 נקודות
- סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק שלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טייטה" בראש כל עמוד המשמש טייטה.
כתיבת טייטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים) (33 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 1-6 (לכל שאלה — 11 נקודות).

1. **בראשית**, י"ח, ב'-י"ג

- א.** "והנה שלשה אנשים" (פסוק ב').
 על פי רש"י, מה היה התפקיד של כל אחד מן ה"אנשים", ומדוע לא עשה אחד מהם את כל התפקידים?
 (3 נקודות)
- ב.** "ויאמר... אל נא תעבר מעל עבדך" (פסוק ג').
 אל מי דיבר אברהם, ומה ביקש אברהם ממנו? הסבר על פי שני הפירושים ברש"י. (5 נקודות)
- ג.** "למה זה צחקה שרה לאמר... ואני זקנתי" (פסוק י"ג).
 מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד רש"י מיישב את הקושי? (3 נקודות)

2. **בראשית**, כ"ב, י"ב-כ"ד

- א.** "אל תשלח ידך אל הנער... כי עתה ידעתי" (פסוק י"ב).
רש"י: "אמר לו הקב"ה לא אחלל בריתי ומוצא שפתיי לא אשנה".
 על פי רש"י, מה הייתה התמיהה של אברהם על ציווי ה', ומה הייתה תשובת ה' לכך? (5 נקודות)
- ב.** "ויעלהו לעלה תחת בנו" (פסוק י"ג).
 על פי רש"י, הסבר מדוע כתוב "תחת בנו". (3 נקודות)
- ג.** "ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה..." (פסוקים כ'-כ"ד).
 על פי רש"י, הסבר את הקשר בין סיפור העקדה ובין מה שהוגד לאברהם. (3 נקודות)

3. **בראשית**, כ"ד, א'-י'

- א.** "וה' ברך את אברהם בכל. ויאמר אברהם אל עבדו... ולקחת אשה לבני ליצחק" (פסוקים א'-ד').
 על פי רש"י, הסבר את הקשר בין הנאמר בפסוק א' ובין הבקשה שביקש אברהם מעבדו. (3 נקודות)
- ב.** "אלקי השמים" (פסוק ז').
 במה שינה אברהם מדבריו בפסוק ג', ומדוע שינה? הסבר על פי רש"י. (4 נקודות)
- ג.** "וילך וכל טוב אדניו בידו" (פסוק י').
 על פי רש"י, הסבר את המילים "כל טוב אדניו", וכתוב מדוע הלך העבד עם כל טוב אדוניו. (4 נקודות)

4. **בראשית, כ"ה, י"ט-כ"א**

א. עיין בפסוק י"ט.

מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד רש"י מיישב את הקושי? כתוב את שני ההסברים של רש"י. (4 נקודות)

ב. "בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן" (פסוק כ').

מהי התמיהה של רש"י על פסוק זה, ומה הוא מתרץ? (3 נקודות)

ג. "ויעתר יצחק לה'... ויעתר לו ה'" (פסוק כ"א).

(1) מה פירוש המילה "ויעתר" בשני המקומות בפסוק?

(2) על פי רש"י, הסבר את ההדגשה במילה "לו" במילים "ויעתר לו ה'". (4 נקודות)

5. **בראשית, כ"ז, ג'-ל"ו**

א. "וצודה לי" (פסוק ג').

"וילך עשו השדה לצוד ציד להביא" (פסוק ה').

על פי רש"י, הסבר את הבקשה של יצחק מעשו, וכתוב מה תכנן עשו לעשות בנוגע לבקשה. (4 נקודות)

ב. "וישתחו לך בני אִמְךָ" (פסוק כ"ט).

"וישתחו לך בני אִבְיָךְ" (**בראשית**, פרק מ"ט, פסוק ח').

על פי רש"י, הסבר מדוע בברכת יצחק ליעקב נאמר "בני אִמְךָ" ובברכת יעקב ליהודה נאמר "בני אִבְיָךְ".

(4 נקודות)

ג. "ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח בְּרַכְתִּי" (פסוק ל"ו).

על פי פירוש המדרש המובא ברש"י, הסבר את הקשר בין דברי עשו בפסוק זה ובין דברי יצחק "גם ברוך יהיה"

בפסוק ל"ג. (3 נקודות)

6. **דברים, ל"ב, א'-ד'**

א. "האזינו השמים... ותשמע הארץ..." (פסוק א').

רש"י: "ולמה העיד בהם שמיים וארץ?"

על פי רש"י, מדוע נזקק משה לעדים, ומדוע בחר דווקא בשמיים ובארץ להיות לו לעדים? (4 נקודות)

ב. "יערף כמטר לקחי תזל כַּטֵּל... כשעירם עלי דשא וכרביבים עלי עשב" (פסוק ב').

על פי רש"י, הסבר שניים מארבעת החלקים המודגשים בפסוק. (3 נקודות)

ג. "הצור תמים פעלו... א-ל אמונה ואין עֵנֶל" (פסוק ד').

בחר בשניים משלושת החלקים המודגשים בפסוק, והסבר כיצד ה' נוהג בנוגע לשכר ועונש על פי כל אחד מהם.

(4 נקודות)

פרק שני — עיון ובקיאות בחומש ויקרא (37 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 7-9 (לכל שאלה — 16 נקודות) ועל שאלה 10 (שאלת חובה — 21 נקודות).

ענה על אחת מן השאלות 7-9.

7. ויקרא, ט"ז, ו'-ל"ד

- א.** "והקריב אהרן את פר החטאת... וכפר בעדו ובעד ביתו" (פסוק ו').
 "והקריב אהרן את פר החטאת... וכפר בעדו ובעד ביתו" (פסוק י"א).
 על פי רש"י, הסבר על מי ועל מה "מכפר" אהרן בכל אחד מן הפסוקים. (6 נקודות)
ב. "הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידו... ולבש את בגדי הבד בגדי הקדש" (פסוק ל"ב).
 מה הם שני האופנים שבהם מתמנה כוהן גדול, כיצד התמנו אהרן והכהנים הגדולים אחריו, ומדוע שונה אופן המינוי בתקופת יאשיהו המלך? הסבר על פי רש"י. (6 נקודות)
ג. "ויעש כאשר צוה ה' את משה" (פסוק ל"ד).
 על מי נאמר "ויעש" בפסוק זה, ומדוע נאמר כך עליו דווקא פה? הסבר על פי רש"י. (4 נקודות)

8. ויקרא, י"ט, כ"ג-ל"ג

- א.** "וערלתם ערלתו את פרוי שלש שנים" (פסוק כ"ג).
 על פי רש"י, מה פירוש המילים "וערלתם ערלתו"? הסבר את המצווה שבפסוק זה. (5 נקודות)
ב. "והדרת פני זקן" (פסוק ל"ב).
 כיצד מקיימים מצווה זו? ומדוע נאמר במצווה זו "ויראת מאלקיך"? הסבר על פי רש"י. (6 נקודות)
ג. "לא תזנו אותו" (פסוק ל"ג).
 הסבר את המצווה על פי רש"י. (5 נקודות)

9. ויקרא, כ"ג, ב'-י"א

- א.** "מועדי ה' אשר תקראו אתם" (פסוק ב').
 "אלה מועדי ה'... אשר תקראו אתם" (פסוק ד').
 על פי רש"י, על מה מדובר בכל אחד מן הפסוקים? (6 נקודות)
ב. "כל מלאכת עבדה לא תעשו" (פסוק ח').
 מה לומדים מן המילה המודגשת? הסבר על פי רש"י. (5 נקודות)
ג. "והניף את העמר" (פסוק י"א).
 על פי רש"י, מהי המטרה של ההנפה? (5 נקודות)

ענה על שאלה 10 (שאלת חובה).

10. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים מספר ויקרא.

בחר בשלושה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב לידה מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט על פי רש"י (פירוש אחד).
(לכל סעיף – 7 נקודות; סך הכול – 21 נקודות)

א. "קרבן ראשית תקריבו אתם לה' ואל המזבח לא יעלו".

ב. "ואם כל עדת ישראל ישגו".

ג. "ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד".

ד. "לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול".

ה. "וקראתם דרור בארץ לכל ישיביה".

ו. "וישן מפני חדש תוציאו".

פרק שלישי — בקיאות בספרים יהושע, שופטים, שמואל א, שמואל ב

(30 נקודות)

ענה על חמש מן השאלות 11-20 (לכל שאלה — 6 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שבחרת, ענה על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

11. יהושע, א', ו'-ט'

הסבר את שלושת הדברים שעליהם נאמר ליהושע "חזק ואמץ" כשמונה להנהיג את בני ישראל.

12. יהושע, ח', ל"ג-ל"ה

תאר בקצרה את המעמד שבו נאמרו הקללות והברכות בהר גריזים ובהר עיבל.

13. שופטים, ב', ט"ז-כ"ג

הסבר איך התנהגו בני ישראל בתקופת השופטים, כיצד ה' העניש אותם, ומדוע נענשו דווקא בעונש זה.

14. שופטים, י"א, י"ג-כ"ד

מה הייתה הטענה של מלך בני עמון שבגללה יצא להילחם בישראל, ומה השיב לו על כך יפתח?

15. שופטים, י"ג, א'-י"ד

מה הורה המלאך לאשת מנוח, ומדוע הורה לה כך? מדוע ביקש מנוח מה' שישלח שוב את המלאך, ומה השיב המלאך למנוח?

16. שמואל א, י', כ"ה-כ"ז

כיצד הורה שמואל לעם לנהוג בשאול המלך? מדוע התנגדו בני הבליעל להמלכת שאול, וכיצד הגיב שאול על התנגדותם?

17. שמואל א, ט"ו, כ"ד-ל"א

מה הן שתי הבקשות שביקש שאול משמואל? מהי הבקשה שלא נענה לה שמואל, ומדוע? בתשובתך התייחס למילים "וגם נצח ישראל לא ישקר" (פסוק כ"ט).

18. שמואל ב, י"ב, א'-ט'

מדוע פתח נתן הנביא את תוכחתו במשל? מדוע נאמרו פרטים במשל שאינם באים לידי ביטוי בנמשל?

19. שמואל ב, י"ד, ז'-י"א

הסבר את שתי הטענות של האישה התקועית, הכתובות בפסוק ז' ובפסוק י"א.

20. שמואל ב, י"ז, א'-י'

הסבר בקצרה מה יעץ אחיתופל לאבשלום, ומה טען חושי הארכי כנגד העצה של אחיתופל.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך